

3. Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych

1) Zakładowy plan kont

➤ W jednostkach budżetowych:

Jednostka prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o zakładowy plan kont (Załącznik Nr 3a do zarządzenia) opracowany na podstawie:

- planu kont opracowanego przez Panią Marię Augustowską i Pana Jana Charytoniuka.

➤ W jednostce samorządu terytorialnego

W jednostce samorządu terytorialnego dodatkowo prowadzone są księgi rachunkowe:

- ✓ dotyczące **wykonania budżetu**, należności finansowych, zobowiązań finansowych, dochodów i wydatków funduszy pomocowych oraz stanu funduszy pomocowych, przychodów z tytułu prywatyzacji oraz operacji niekasowych (Załącznik Nr 3b do zarządzenia) według planu kont:
  - zatwierdzonego przez organ wykonawczy jst, a opracowanego przez Pana Jana Charytoniuka,
- ✓ dla prowadzenia **ewidencji podatków i opłat** dla organów podatkowych jst (Załącznik Nr 3c do zarządzenia) na podstawie planu kont
  - według rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 50, poz. 511) zmienionego rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2000 roku (Dz. U. Nr 122, poz. 1332),
  - zatwierdzonego przez organ wykonawczy jst, a opracowanego przez Pana Jana Charytoniuka.

Zakładowy plan kont zawiera wykaz kont księgi głównej i wykaz ksiąg pomocniczych oraz opis przyjętych przez jednostkę zasad klasyfikacji zdarzeń, a także zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej.

2) Wykaz ksiąg rachunkowych

Zakładowy plan kont jednostki budżetowej obejmuje następujące konta:

Konta bilansowe

Zespół 0 – Majątek trwały

- 011 Środki trwałe
- 013 Pozostałe środki trwałe
- 014 Zbiory biblioteczne
- 015 Mienie zlikwidowanych jednostek
- 020 Wartości niematerialne i prawne
- 030 Długoterminowe aktywa finansowe
- 071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- 072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- 073 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe
- 080 Inwestycje (środki trwałe w budowie)

Zespół 1 – Środki pieniężne i rachunki bankowe

- 101 Kasa
- 130 Rachunek bieżący jednostek budżetowych
- 135 Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia
- 137 Rachunki środków funduszy pomocowych
- 138 Rachunki środków na prefinansowanie
- 139 Inne rachunki bankowe
- 140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne

Zespół 2 – Rozrachunki i roszczenia

- 201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
- 221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
- 222 Rozliczenie dochodów budżetowych
- 223 Rozliczenie wydatków budżetowych
- 225 Rozrachunki z budżetami
- 226 Długoterminowe należności budżetowe

- 227 Rozliczenie dochodów ze środków funduszy pomocowych
- 228 Rozliczenie wydatków ze środków funduszy pomocowych
- 229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
- 231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
- 234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- 240 Pozostałe rozrachunki
- 268 Zobowiązania z tytułu prefinansowania
- 290 Odpisy aktualizujące należności

Zespół 3 – Materiały i towary

- 300 Rozliczenia zakupu
- 310 Materiały
- 330 Towary
- 340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów

Zespół 4 – Koszty według rodzajów i ich rozliczenie

- 400 Koszty według rodzaju
- 401 Amortyzacja

Zespół 7 – Przychody i koszty ich uzyskania

- 730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu
- 750 Przychody i koszty finansowe
- 760 Pozostałe przychody i koszty
- 761 Pokrycie amortyzacji

Zespół 8 – Fundusze, rezerwy i wynik finansowy

- 800 Fundusz jednostki
- 810 Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje
- 840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów
- 851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
- 853 Fundusze pozabudżetowe
- 855 Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek
- 860 Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy

Kona pozabilansowe

- 996 Zaangażowanie dochodów własnych jednostek budżetowych
- 997 Zaangażowanie środków funduszy pomocowych
- 998 Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego
- 999 Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat

Zasady klasyfikacji zdarzeń wynikają z komentarza do planu kont ujętego w opracowaniu Pani Marii Augustowskiej i Pana Jana Charytoniuka.

Księgi pomocnicze tworzy się do następujących kont księgi głównej:

✓ 011 „Środki trwałe” według:

- księgi inwentarzowej,
- tabeli amortyzacyjnej.

Księga inwentarzowa prowadzona jest w sposób chronologiczny i ręczny:

✓ dla wszystkich środków trwałych z podziałem na grupy odpowiadające KŚT i zawiera następujące informacje:

- datę przyjęcia do użytkowania, numer i rodzaj dowodu
- numer inwentarzowy obiektu
- nazwę środka trwałego
- specyfikację wszystkich części składających się na zespół komputerowy lub inny składający się z określonych części złożony środek trwały
- wartość początkową środka trwałego i wartości poszczególnych części składowych
- wartość po aktualizacji
- wartość po ulepszeniu
- symbol klasyfikacji środków trwałych
- stawkę amortyzacji
- rok budowy lub produkcji
- miejsce eksploatacji (pole spisowe)
- datę rozchodu i numer dowodu
- numer pozycji księgowania rozchodu
- wartość umorzenia na moment rozchodu
- wartość księgową netto rozchodowanego środka trwałego.

✓ 013 „Pozostałe środki trwałe” według:

- księgi inwentarzowej.

Pozostałym środkom trwałym o wysokiej wartości początkowej albo szczególnie ważnych dla jednostki nadaje się indywidualne numery inwentarzowe i ujmuje w księdze inwentarzowej w oddzielnych pozycjach. Pozostałe, mniej wartościowe środki ujmuje się w ewidencji zbiorczo, podając łączną ich ilość i wartość, w grupach podobnych środków trwałych. Rozchód takich środków wyceniany jest w średniej cenie ustalonej dla danej grupy, liczonej jako ilorzaz wartości grupy i ilości grupy.

Poza szczegółową ewidencją ilościowo-wartościową prowadzi się dodatkowo imienne tabliczki wyposażenia w sprzęt oraz indywidualne karty ewidencyjne wyposażenia w odzież roboczą i w środki ochrony indywidualnej.

- ✓ 014 „Zbiory biblioteczne” (w bibliotekach) według poszczególnych zbiorów bibliotecznych, z dalszym podziałem określonym w odrębnych przepisach.
- ✓ 015 „Mienie zlikwidowanych jednostek” według pozycji bilansu zlikwidowanego przedsiębiorstwa lub innej jednostki organizacyjnej wraz z załącznikami
- ✓ 020 „Wartości niematerialne i prawne” według zasad analogicznych dla środków trwałych
- ✓ 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” według tytułów poszczególnych składników
- ✓ 071 „Umorzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” według zasad podanych dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
- ✓ 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych” według zasad podanych dla pozostałych środków trwałych
- ✓ 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe” według tytułów poszczególnych składników
- ✓ 080 „Inwestycje” (środki trwałe w budowie) według:
  - poszczególnych zadań inwestycyjnych
  - źródeł finansowania
- ✓ 101 „Kasa” według:
  - gotówki w walucie polskiej oraz poszczególnych walut obcych znajdujących się w kasie

- ✓ 135 „Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia” według poszczególnych funduszy
- ✓ 137 „Rachunki środków funduszy pomocowych” według rachunków bankowych funduszy oraz sposobu ich wykorzystania
- ✓ 138 „Rachunki środków na prefinansowanie” według rachunków bankowych oraz sposobu ich wykorzystania
- ✓ 139 „Inne rachunki bankowe” według rodzaju wydzielonych środków oraz według kontrahentów
- ✓ 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne” według:
  - tytułów poszczególnych składników krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych z podziałem na wyrażone w walucie krajowej i obcej według poszczególnych walut obcych
  - osób, którym zostały powierzone
- ✓ 201 „Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami” według rozrachunków z poszczególnymi kontrahentami
- ✓ 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej
- ✓ 225 „Rozrachunki z budżetami” według poszczególnych tytułów rozrachunków z budżetem
- ✓ 226 „Długoterminowe należności budżetowe” według poszczególnych tytułów długoterminowych należności budżetowych lub długoterminowych rozliczeń z budżetem
- ✓ 227 „Rozliczenie dochodów ze środków funduszy pomocowych” według poszczególnych programów pomocowych oraz tytułów zrealizowanych dochodów
- ✓ 228 „Rozliczenie wydatków ze środków funduszy pomocowych” według poszczególnych programów pomocowych
- ✓ 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne” według poszczególnych tytułów i podmiotów rozrachunków
- ✓ 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń” według pracowników jednostki i innych osób fizycznych, wobec których zostały naliczone wynagrodzenia lub świadczenia rzeczowe zaliczane zgodnie z odrębnymi przepisami do wynagrodzeń

- ✓ 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami” według poszczególnych pracowników oraz według tytułów rozrachunków
- ✓ 240 „Pozostałe rozrachunki” według poszczególnych tytułów rozrachunków, roszczeń i rozliczeń
- ✓ 268 „Zobowiązania z tytułu prefinansowania” według kontrahentów i tytułów zobowiązań
- ✓ 290 „Odpisy aktualizujące należności” według dłużników, od których należności dokonano odpisu aktualizującego
- ✓ 300 „Rozliczenie zakupu” według poszczególnych transakcji zakupu: materiałów, towarów i usług, dla ustalenia wartości materiałów i towarów w drodze oraz wartości dostaw niefakturowanych
- ✓ 310 „Materiały” według kartotek ilościowo-wartościowych poszczególnych materiałów, w tym opakowań i odpadków, z podziałem na materiały znajdujące się w magazynach własnych i obcych oraz we własnym i obcym przerobie
- ✓ 330 „Towary” według kartotek ilościowo-wartościowych poszczególnych towarów z podziałem na: towary znajdujące się w magazynach własnych, punktach sprzedaży, punktach przerobu, jak również w magazynach obcych i obcym przerobie
- ✓ 340 „Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów” według oddzielnych grup zapasów: materiałów, towarów, artykułów spożywczych
- ✓ 400 „Koszty według rodzaju” według pozycji planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych do potrzeb planowania, analizy i sprawozdawczości z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej wydatków
- ✓ 700 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia” według:
  - podziału sprzedaży dostosowanego do zasad wymiaru podatków oraz należnych dotacji
  - przedmiotów i kierunków sprzedaży
- ✓ 740 „Dotacje i środki na inwestycje” według planów finansowych dochodów własnych, których środki przeznaczono lub z których sfinansowano inwestycję jednostki budżetowej
- ✓ 750 „Przychody i koszty finansowe” z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków oraz według podziału na:

- przychody z operacji finansowych
- przychody z tytułu finansowych dochodów budżetowych z dalszym podziałem na pozycje planu finansowego, a w zakresie podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych ewidencja szczegółowa uwzględnia zasady rachunkowości podatkowej, natomiast w zakresie podatków pobieranych przez inne organy ewidencję szczegółową stanowią sprawozdania o dochodach sporządzane przez te organy
- ✓ 760 „Pozostałe przychody i koszty” według podziałek klasyfikacji budżetowej dochodów i wydatków
- ✓ 800 „Fundusz jednostki” według:
  - tytułów zwiększeń i zmniejszeń funduszu
- ✓ 810 „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje” według:
  - podziałek klasyfikacji budżetowej
- ✓ 851 „Zakładowy fundusz socjalny” według:
  - źródeł zwiększeń i kierunków wykorzystania funduszu
- ✓ 853 „Fundusze pozabudżetowe” według:
  - poszczególnych funduszy
- ✓ 860 „Straty i zyski nadzwyczajne oraz wynik finansowy” według tytułów powstania strat i zysków.

➤ **W jednostce samorządu terytorialnego**

W zakresie księgi głównej organu finansowego prowadzone są konta przedstawione w Załączniku Nr 3b do zarządzenia:

Konta bilansowe:

- ❑ 133 Rachunek budżetu
- ❑ 134 Kredyty bankowe
- ❑ 137 Rachunki środków funduszy pomocowych
- ❑ 138 Rachunki środków na prefinansowanie
- ❑ 139 Inne rachunki bankowe
- ❑ 140 Inne środki pieniężne
- ❑ 222 Rozliczenie dochodów budżetowych
- ❑ 223 Rozliczenie wydatków budżetowych
- ❑ 224 Rozrachunki budżetu
- ❑ 227 Rozliczenie dochodów ze środków funduszy pomocowych
- ❑ 228 Rozliczenie wydatków ze środków funduszy pomocowych
- ❑ 240 Pozostałe rozrachunki
- ❑ 250 Należności finansowe
- ❑ 260 Zobowiązania finansowe
- ❑ 268 Zobowiązania z tytułu prefinansowania
- ❑ 901 Dochody budżetu
- ❑ 902 Wydatki budżetu
- ❑ 903 Niewykonane wydatki
- ❑ 904 Niewygasające wydatki
- ❑ 907 Dochody z funduszy pomocowych
- ❑ 908 Wydatki z funduszy pomocowych
- ❑ 909 Rozliczenia międzyokresowe
- ❑ 960 Skumulowana nadwyżka lub niedobór na zasobach budżetu
- ❑ 961 Niedobór lub nadwyżka budżetu
- ❑ 962 Wynik na pozostałych operacjach
- ❑ 967 Fundusze pomocowe
- ❑ 968 Prywatyzacja

Konta pozabilansowe

991 Planowane dochody budżetu

992 Planowane wydatki budżetu

993 Rozliczenia z innymi budżetami

Wykonanie budżetu przebiega:

- z konta 133 „Rachunek budżetu” (realizacja dochodów),
- za pośrednictwem rachunku bieżącego podległych jednostek budżetowych tj. konta 130 „Rachunek bieżący jednostek budżetowych” (realizacja wydatków budżetowych). W tym przypadku konto 130 zastępuje konto 223.

Ewidencja wykonania budżetu, tj. gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków budżetowych, oparta jest na zasadzie kasowej. Ponadto odrębnie prowadzona jest ewidencja wydatków i ewidencja kosztów.

Pozostałe zapisy operacji objętych ewidencją wykonania budżetu przebiegają według zasady memoriałowej.

Zasady klasyfikacji zdarzeń w zakresie kont objętych załącznikiem Nr 3b do zarządzenia zostały przedstawione w komentarzu do planu kont ujętym w opracowaniu Pana Jana Charytoniuka.

Dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jst stosuje się księgę główną obejmującą konta (Załącznik Nr 3c do zarządzenia)

- 011 Środki trwałe
- 101 Kasa
- 130 Rachunek bankowy urzędu
- 140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne
- 221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
- 750 Przychody i koszty finansowe

Zasady klasyfikacji zdarzeń oraz zakres ksiąg pomocniczych do poszczególnych kont księgi głównej wynika z komentarza zawartego w rozdziale 2 rozporządzenia z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jednostki samorządu terytorialnego.

3) Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych

Księgi rachunkowe w zakresie kont objętych załącznikiem Nr 3b do zarządzenia prowadzone są z wykorzystaniem programu komputerowego zakupionego w firmie Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej – „ZETO” Kielce ul. Śniadeckich 33.

Instrukcja obsługi programu stanowi załącznik Nr 4a do zarządzenia.

Księgi rachunkowe dla prowadzenia ewidencji podatków i opłat dla organów podatkowych jest objęte załącznikiem Nr 3c do zarządzenia prowadzone są z wykorzystaniem programu komputerowego „Łączne zobowiązania pieniężne”, „Podatek OPJ Gmina” zakupionego w firmie Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej „ZETO” Spółka z o. o. Olsztyn ul. Pieniężnego 6/7.

Instrukcja obsługi programu stanowi załącznik Nr 4b do zarządzenia.

4) Opis systemu komputerowego rachunkowości

➤ W jednostkach budżetowych

W jednostce budżetowej do prowadzenia ksiąg rachunkowych wykorzystywany jest program finansowo-księgowy w wersji FK v 2.7.

Zgodnie z decyzją kierownika jednostki program w oznaczonej powyżej wersji jest wykorzystywany od dnia 1 stycznia 1996 roku.

Zasady ochrony danych, a w szczególności metody zabezpieczenia dostępu do systemu przetwarzania danych, zostały określone w instrukcji użytkownika.

Zasady stosowania algorytmów i parametrów poszczególnych programów zostały opisane w dokumentacji użytkownika.

➤ W jednostce samorządu terytorialnego

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych objętych Załącznikami Nr 3b do zarządzenia wykorzystany jest program finansowo-księgowy w wersji WKD v 2.7.

Zgodnie z decyzją kierownika jednostki program w oznaczonej powyżej wersji jest wykorzystywany od dnia 1 stycznia 1996 roku.

Zasady ochrony danych, a w szczególności metody zabezpieczenia dostępu do

systemu przetwarzania danych, zostały określone w instrukcji użytkownika.

Zasady stosowania algorytmów i parametrów poszczególnych programów zostały opisane w dokumentacji użytkownika.

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych objętych załącznikiem Nr 3c do zarządzenia wykorzystywany jest program j. w. w wersji 8.00 i 3.02.

Zgodnie z decyzją kierownika jednostki program w oznaczonej powyżej wersji jest wykorzystywany od dnia 1 stycznia 1997 roku i kwietnia 1998 roku.

Zasady ochrony danych, a w szczególności metody zabezpieczenia dostępu do systemu przetwarzania danych, zostały określone w instrukcji użytkownika.

Zasady stosowania algorytmów i parametrów poszczególnych programów zostały opisane w dokumentacji użytkownika.